

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՍՏԷ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԼՐԱԳՐԻ
ԳԱՀԻՐԷ
Administration du journal arménien
LOUSSAPER
Boîte Postale 868 Le Caire (Egypte)

ԲԱԺՆԵԳԻՆ		
Եղիպտոս Արտասահման		
Որչ ԴՐԷ	100	ՇԻԿԻՆ
Տարեկան	100	20
Վեցամսեայ	50	10
Եռամսեայ	25	5

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Նամակ և դրամ դրկել վարչութեան հասցեին:
Չեապիրները ետ չեն դարձաւիր:
Ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ:
Խմբագրատունը կը գտնուի Մանուշ փառա խալիձ, քրամուշի
գծին վրայ:

Ա Պ Ա Գ Ա Յ ԴԱՅՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՍԸ

(Թաֆ լրագրի խմբագրականը)

Միացեալ Նահանգները եթէ քաղաքական վարդապետութիւն մը ունէին աւելի քան մէկ դարէ ի վեր — յորմէ հետէ Ուոշինգթընի հաշտարար և ազատական ոգին կ'առաջնորդէ, և յորմէ հետէ Համիլթոններ, ձեռքը սըններ, Մէտիսոններ և Մընրոքներ անոր օրինակը ցոյց տուած են — այն էր իրենց ոչ միջամտութիւնը միջազգային գործերու:

Մեծ Հասարակապետութիւնը՝ էպպէս խաղաղասէր, որ հոգային ընդարձակութե աւելի իր ներքին ազատութեանց, իր բարդաւաճման և իր ռամկավարական հաստատութեանց զարգացմանը նուիրած էր ինքզինքը, ապահովաբար ինքն իրեն դէմ արդիւք դրած չունէր իր սահմանակից երկիրներուն բնական և պրիմէ անհրաժեշտ միացումին դէմ: Լուիզիանայի գնման և մանաւանդ Թէքսասի միացման և Մեքսիկայէն գրուուած ուրիշ Նահանգներու պատմութիւնը կ'ապացուցանէ այս բանը:

Այդ հասարակապետութիւնը չէր մերժեր երբեք երբեք ուժին իրաւարարութեան դիմելը: 1812ի պատերազմը, Մեքսիկայի կռիւն՝ բացայայտ կը հռչակէին ատիկա:

Սակայն և այնպէս իր պետական մարդիկը, Սահմանադրութեան հիմնադիրները և հայրերը տեսակ մը շրջանակ գծած էին որմէ անդին և որմէ դուրս կատարելիք ոչ մէկ գործունէութիւն չունէր դաշնակցական կառավարութիւնը: Եւ «Սմերիկեան վարդապետութիւն» կոչուած հիմնական կանոններէն մէկն էր՝ խստի ձեռնադահ միայն ո՛ր և է դաշնակցութեան: Սմերիկեան հետ բարեկամութիւն, ոչ մէկ մասնաւոր յանձնառութիւն, ահա՛ տոնք էին ամերիկեան գիւղանադիւտութեան անյեղի աւանդութիւնները:

Այսպիսի կացութեան մը գլխաւոր արդիւնքներէն մին եղած էր, ի մեծ հիացումս Թօքվիլի, Լուպուէի և բոլոր դասական ազատականու-

թեան ամբողջ դպրոցին, տեւական բանակի, զինուորական հաստատութիւններու, պատերազմական պիւտճէի և պատերազմասէր ոգւոյ բացակայութիւնը: Պէտք է խոստովանիլ թէ այն ատենէն ի վեր ինքիւնները ահագին փոփոխութեան ենթարկուած են:

Գրամական տեսակէտով՝ Միացեալ-Նահանգները այժմ կը ծախեն 600 միլիոն պատերազմի, 500 միլիոնի չափ ծովային զօրութեան, և 800 միլիոնէն աւելի զինուորական թոշակներու: Այս կլորիկ դուժարը — որ երկու միլիոնէն չափ պակաս չէ — դեռ չբաւեր փառափրական ձգտումներուն այն զօրաւոր կուսակցութեան որուն բերանը եղած է Նախագահը, և որ բարձրաձայն կը պահանջէ արտասովոր ահագին պիւտճէ մը՝ Նաւային շինութեանց հսկայ ծրագրի մը գործադրութեան համար:

Ինչպէս իրաւունք է, դաշնակցային կառավարութեան ձեռքը տըրուած կատարեալ գործիքը այսպէս յարատեւ եռանդով մը կ'իրարկուած է: Միացեալ Նահանգները զաղթականութեանց տիրացան, փիլիպպին կղզիներուն և Բորնեո-Սիբոյի մէջ: Անոնք առանց խղճահարութեան կը գործադրեն ինչ որ նախորդ սերունդները սխալ կը նկատէին:

Ասիկա բուական չէ. անոնք ֆուպայի վրայ, և Քանադայի վրայ տեսակ մը թեւարկութիւն կամ անմիտական զերիխանութիւն ի գործ կը դնեն:

Ամենը ատիկա չէ. Մոնրօէի վարդապետութիւնը որ երբեք մերժեալանապէս ձեւակերպուած էր Էրոպայի ոտնձգութիւնները կուսցնելու համար և որուն ընդունուած մէկ հակամասն էր միւս կիսադունդին գործերուն: Սմերիկայէն չը միջամտելու սկզբունքը, — այդ վարդապետութիւնը՝ յարձակողական գրոյմը տուած է Նախագահ Բուզիլէի բերնին մէջ, ինչպէս քիչ առաջ՝ Սրտաքին գործոց նախարար Օլիւիէն և դաշնակցական դիւանադիւտութեան պաշտօնադրութեանց մէջ:

Պատերազմական նախկին նախարար մը, Պ. Բուլթ, դեռ վերջերս

խօսեցաւ նախագահական յայտարարութիւններուն վրայ, և թէպէտ անոնց մասին պահանջողական և ապահովիչ մեկնութիւն մը տալ ուղեց՝ սակայն անոր ծայրը սրելէ զատ բան չըբու:

Այդպիսի քաղաքականութեան մը համար զինուորական և նաւային մեծ ուժեր հարկեցուցիչ են: Մնայուն բանակը երկար ատեն չպիտի ծախ 63,000 հոգիէ բաղկացած: Գալով ծովային զօրութեան՝ արագապէս կ'աճի, կ'ընդարձակի:

Նաւախմբի 13 զրահաւորները շուտով 25 պիտի ըլլան, 6 զրահաւոր յաժաւորակները՝ 10 պիտի ըլլան և հիմակուան նաւատորմին 109 կայորէն դուրս իր ընդծովային նաւերուն թիւն ալ աճեցնելու խնդր ունեցաւ:

Քաղաքականութիւնը իր ներքին տրամաբանութիւնը ունի: Այսպիսի կացութիւն մը, որ այնքան տարբեր է հասարակապետութեան հիմնադիրներուն ուղած և իրենց կըրտակած բանէն՝ բնականաբար նոր և բաւական մեծ փոփոխութիւն մը կը հրաւիրէ: Սկսուած է խօսուիլ դաշնակցութեանց պէտքին վրայ:

Միջազգային թատերախաղին մասնակցողը ծանր կ'զգայ առանձնացումը:

Չայներ կը բարձրանան յանձնարարելու որ Միացեալ-Նահանգները Անկլո-Ճարճական դաշնակցութեան միանան, և որ Անկլո-Սարսոն միութիւնը կաղմուի՝ դեղին ցեղին յառաջադահ բանակին յաւելումով:

ՁԵԼԻԽԱՅԻ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Վէպին ամփոփումը միայն հրատարակու մտքով կը հաշուէինք թէ Լուսաքերի 4-5 թիւերը բաւական պիտի ըլլան անոր, բայց տեսնելով որ, այս թերթունքը թէ՛ Գահիրէի մէջ և թէ՛ զարսերը ջերմ ընդունելութիւն գտած է՝ որոշեցինք ամբողջութեամբ հրատարակել:

Սակայն որպէս զի վէպը թերթին ծաւալին պահանջածն աւելի տեղ գրաւած չըլլայ՝ ասկէ վերջ անոր մնացած մասը շաբաթ երկու անգամ պիտի հրատարակենք, և երբեք տեղը պիտի տանք ուրիշ նիւթեր, որ թերեւ նուազ հետաքրքրական անշուշտ ոչ նուազ օգտակար կրնան ըլլալ մեր ընթերցողներուն:

ՔԱՆԻ ՄԸ ԽՕՍԲ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՍԻ
Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ ՎԱՆՈՒՑ

ԽԱՌՆԱԿ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

3. Յարութիւն Պատրիարք Բնչ գտաւ:

Երբ ներկայ պատրիարքը, Վահագնեան Յարութիւն Սրբազան Պոլսոյ Պատրիարքութեան Ս. Երուսաղէմի Աթոռը կոչուեցաւ, և 1889, Մայիս 21 ին հասաւ յերուսաղէմ և պաշտօնին գլուխը անցաւ, հոն տեսաւ Սահակ Եպիսկոպոս Խապայեան՝ Լուսարարապետ, Ղևոնդ վարդապետ Մաքսուտեան՝ Ելեմից Տեսուչ, Գէորգ վարդապետ Երեցեան՝ զպրոցաց տեսուչ, որոնք միացեալ ոյժ մը կը կազմէին, մինչ մնացեալ վարդապետաց մեծամասնութիւնն այդ երեքին հետերգնէն էին: Պատրիարքը զայս անտառ ու հասկցաւ թէ ուր կը գտնուէր, ուստի առանց ու է փոփոխութեան թողուց որ անոնք վարէին գործերը մանաւանդ որ Պատրիարքը անոնց մասին լաւ գաղափար մը կազմած էր, քանզի յիշեալ երեք եկեղեցականները զիրար լաւ բռնած էին և զիրար կը դողէին իրեն: Անոնք այսպիսով կարողացան ձերունազարդ Պատրիարքի վստահութիւնը շահիլ և այդ վստահութեան ազաւինած սկսան վանքը կառավարել, իրենց ուղած և դիտցած կերպով և իրենց հետերգնէն յառաջանելով:

4. Ո՞վ է Ղևոնդ վարդապետ:

Քանի որ այս խնդրոյն հերոսը Ղևոնդ վարդապետն է, համառօտ մը ըսնք թէ ո՞վ է և ինչպէս կ'անդամակցի Ս. Յաւրեանց Միաբնութեան:

Դամասկոսի մէջ երկար ատենէ ի վեր բնակութիւն հաստատող և անդ ամուսնացեալ կեսարացի Մագսուտ աղայի որդին է սա, որ իւր հօր մահուամբ երեք եղբայրներով որք կը մնայ և այն ժամանակուայ Դամասկոսի տեսուչ վանեցի Մեսրոպ վարդապետի հետ Մաքսուտ (յետոյ Ղևոնդ) կուգայ Երուսաղէմ և կ'ընդունուի Ժառ. վարժարանի մէջ 1868 ին, հակառակ այն օրէնքի զոր Երուսաղէմացի կիրակոս Պատրիարք դրած էր թէ «Երուսաղէմի շրջանակներէն պէտք չէ՝ ունէ մէկը ընդունուի իբրեւ միաբան»: Սակայն Սիմոն Եպիսկոպոս Սէֆէրեանի պաշտպանութեամբ Մաքսուտ կ'ընդունուի, իբրեւ բացառութիւն,

անշուշտ իսկ թե Երևանը, և ահա այդ օրէնքը լուծման դառն հեռանկարներն են դրոյ կը կրէ Ս. Յակոբեանց վանքը մինչև ցարդ: Ղևոնդ վարդապետ 1873 թ. սարկաւազութեանը ժամանակ, կը մտնէ հաշուակալութեան գիւնարին մէջ, ուր կը գրուի տակաւին:

Յ. Խաթըր լուծանէ գործնաւ:

Կանխատեսութիւնը որ օրէնքը կը դրուի եղած ազօրութեան մը կրկնումը արդիւնելու համար: Երուսաղէմացի Լիւթակոս Պատրիարք իւր անձին վերադարձնելու օր վանական մը քաղաքին կամ շրջակայից մէջ եթէ ազդակներն ունենայ, որքան փնտրանք կրնան տեսնուիլ, բացարձակապէս արդիւնած էր: Երուսաղէմի և անոր թեմի քաղաքներէն ունէ մէկուն ընդունուիլը իրեն միաբան: Միման Եպիսկոպոսի պաշտպանութեամբ Ղևոնդ վարդապետ Գամառակոսցի ըլլալով հանդերձ կ'ընդունուի:

Օրէնքը երբ առաջին անգամ եղծանի, յայտնի բան է որ կը կրկնուի, ինչպէս որ Ղևոնդ վարդապետին վերջը ընդունուած են 3—5 Գամառակոսցիներ, որոնք այսօր վարդապետ են: Մակայն խնդիրը հոս չի լծնար. Ղևոնդ վարդապետի Գամառակոս բնակող եղբայրը կամուսնանայ Երուսաղէմացի հայ աղջկան մը հետ, որով ինքը Երուսաղէմի մէջ ազդականներ կունենայ իւր բացարձակ հակառակութիւն վանքի օրէնքին: Այս գէպը պատճառ կըլլայ Միաբանական խոռվութեան, մաս մը Միաբաններ կը հակառակին աւստանութեան, Երուսաղէմի Պատրիարքի օրէնքը յառաջ բերելով, որիչներ ալ կը պաշտպանեն, Ղևոնդ վարդապետի իսկ թըրը իրեն փաստ ցոյց տալով: Այս պաշտպանողներուն գլուխը կը գտնուի Եսայի Պատրիարք, և այնքան յառաջ կը տանի իւր պաշտպանութիւնը որ երկու եպիսկոպոս, 3—4 վարդապետ, քանի մը սարկաւազ և միաբան կը թողուն վանքը և կը մեկնին դէպի պոլիս, Ներսէս պատրիարքի ժամանակ. յետոյ ոմանք կը վերադառնան և որիչներ կը յամառին հեռու մնալու, առարկելով որ չեն ուզեր ապրիլ հոն ուր Ղևոնդ վարդապետի քահանայները իրեն օրէնքը կը պաշտպանուէին: Բայց այսպէս կամ այնպէս Ղևոնդ վ. ամենեկին նշանակութիւն չընծայեր և վերջն ալ իւր եղբոր աղջիկը կը նշանէ Երուսաղէմացի հայ երիտասարդի մը հետ, իր տեղացի ազգականաց շրջանակը աւելի եւս բնորոշակելու համար: Անշուշտ այլեւ Միաբանութիւնը ո և է գիտողութիւն չըներ այդ մասին. արդէն Զաղաքը Զուրը տարեր էր, ծիծաղելի պիտի ըլլար Զաղաքը փնտրել:

Ե. Ինչ ըրած է Ղևոնդ վարդապետ:

Ղևոնդ վարդապետի գործերը, զորս ըրած է իւր 23 տարեան պաշտօնավարութեան միջոցին, արդարեւ գործնական ապացոյցներ են իւր ճարտիկ ընթացքին: Նա վաղուց հաշուական տուեալները կարգադրած է ըստ նոր գրութեան վաճառականի յաջողակ ուղարկութեամբ, ատոր համար երախտադրական պարտաւորութիւն զգացողներ եղած են: Ղևոնդ վարդապետ կարգ մը խանութներ տուներ և հօթելներ շինել տուած է վանքին գրամով, որոնց համար Ղևոնդ վարդապետ պարծանք կը զգայ, մինչ-

դեռ պնդողներ կան թէ այդ պարագան իրեն միջոց հայթայթեց մարդ ըլլալու, այսինքն իրայի տէր ըլլալու: Ղևոնդ վարդապետ կարգ մը զիւսանական կարգադրութիւններ ըրած է, ինչպէս, Բնակարգի գրութիւնը հաստատած է, որպէս զի Ս. Տեղեաց տեսուչ վարդապետները չը կարենան խորել: Իսկապէս գովելի պիտի ըլլար ասիկա եթէ մոտցած չըլլար գոնթօրի ամենամեծ տեղը, և իրեն շրջանակին մէջ բացարձակ անկասկածամբ գործած չըլլար: Օրինակ, Ղևոնդ վ. վանքին հոգիքը Ա. Յ. Կերպով ծախած է հակառակ միաբանութեան կամքին, ի Յորդանան, յերուսաղէմ և յԱղեքսանդրիա: Իրու է որ վաճառուները Ս. պատրիարք հօր հրամանով կատարուած են, նոյնպէս ալ իրաւ է որ պատրիարքական վստահութիւնը չարաչար գործածուած է, և քննադատները այն հաճողուն ունին որ Ղևոնդ վ. ի փաստ վանուց այդ վաճառուները ըրած է, ատոնց մէջ անձնական շահ ունենալով:

Համարատուութեան և օրինական խորհրդակցութեան չգոյութիւնը կասկածելու տալ ուրիշ շատ բաներ ալ, — գործի նախ, թէ Ղևոնդ վ. միշտ իւր ապիկար արքանեակները առաջ բրած է, թէ իւր վարկական ազգականները հոգացած ապրեցուցած է, նպատակելով անոնց, այլ և այլ միջոցներով, մին յինուածանութիւնը գնման վերակացու կարգած, միւսը վանուց դեղագործ ըրած, երրորդը ոսկերիչ ըրած, որպէս զի անոնց տարաձայնութեան վնասուց ոսկերիչ և արծաթեղէն անօթները ձուլուին և թանկագին մատանիները վաճառուին: Թողունք ի Պէյրութ եղբորը միջոցաւ ծախուած ազամանազարդ մատանիները: Անոնցմէ դատ Ղևոնդ վ. կասկածելի և գայթակղեցուցիչ ծախքերով խնամած է իւր մայրը և եղբայրները, չունենալով հանդերձ սեփական հարստութիւն կամ յայտնի հասոյթ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ
Ի ԱՂԱՂԵՑՈՒՅԻՉ ԶՄԵՌԸ

Միման մարդ չը մտածեր զիւսանալ տներուն պէս — ինչպէս անոնք կը սիրեն բնի — թէ Հայաստանի մէջ ձմեռը ամենէն մեծ խաղաղեցուցիչն է, եթէ ատով գերեզմաններու վերջնական խաղաղութիւնը չհասկցուի:

Նախագահ Ռուզիկըմ հանդիսաւոր վաւերաթուղթի մը մէջ կը մատնանէ այն ստույգը որ ամեն մարդ զգալու է ի տես Հայերուն երկար, անաղորոյն և սխալմամբ կան հարստահարութեան: Օր մը թերեւ խօսքեր լսել տալէ յոգնած՝ ստիպուի աւելի վճռական գործողութիւն մը կատարելու:

Անդիոյ, ինչպէս և Ֆրանսայի մէջ կարծիքը եղանակ չճանչնար: Ահաւասիկ «Տէյլի Նիւզ» բուն յօդուածով մը կը հաստատէ թէ Հայաստանի կացութիւնը միշտ զարհուրելի է, թէ Զարդերը միմասը միայն կը կազմէին աւելի ընդարձակ և զրկաւոր հեղինակներէն լաւ ուղղուած ողբերգութեան մը, և թէ Սուլթանին և իւր խորհրդականներուն բացայայտ չարակամութեանը հանդէպ՝ ժամանակ է հրաժարելու կեղծ բանակցութիւններէ և վերջ մը դնելու իրաց այսքան երկարատեւ կացութեան: Եւ արդարեւ, հիւսկատոսական տեղե-

կադրները կը համաձայնին Հայոց Պատերազմին հասած տեղեկադրներուն և իրարբարանը հասած տեղեկադրներուն և այս պահուս սովը և ցուրտը կ'ամբողջացնեն զինուորներուն, Համախիչներուն և փրարներուն սկսած գործը, և անդիական թերթին թուրքիոյ թղթակիցը իւր կարգին նորանոր մանրամասնութիւններ կուտայ Նարեկի դէպքին և վեց վիլայէթներուն յարանուստացնալին վրայ:

Պ. Հինքի պէս, «Տէյլի Նիւզ» ալ կըսէ թէ աւելորդ է խօսիլ թղթի վրայ եղած բարենորոգումներու մասին, այլ պէտք է ստիպել պատասխանատու ռճրագործները, որ իրենց գարշիլ գործը դադրեցնեն: Մէթաթ ծանօթ է և փորձը տուած է: Պ. Վանսօն գործածեց զայն Տիգրանակերտի Զարդը դադրեցնելու: Երբեք կատարուած սպանական դիմում մը բաւեց փրկելու Պ. Մէրիին և Ֆրանսական հիւսկատոսարանը ապաստանած Հայերը: Ըստ ազատական թերթին՝ ահա այս մէթաթը գործադրել պէտք է դարձնալ:

Բայց ո՞վ պիտի ստանձնէ նախաձեռնութիւնը: Տէյլի Նիւզ կ'ուզէ Ռուսիոյ թողուլ այդ պատիւը: Մենք կը կարծենք թէ այդ մասին կը սխալի, և զանազան պատճառներ ունինք: Ռուսիա միւրեւեմ աղէտալի պատերազմի մը մէջ, որուն վախճանը դեռ կարելի չէ նախատեսել, անշուշտ շատ քիչ հոգ պիտի ընէ միջամտելու Կովկասի հարաւային կողմին, և եթէ ընէ՝ հաշիւ մը պիտի ունենայ, և կամ դաշնադրութեանց հակառակ՝ Տարտանէլի անցքի իրաւունքը Դոնէն կորցնուի համար պիտի ընէ:

Միւս կողմէ, հակառակ մէկ քանի հիւսկատոսներու բարեսիրական գործունէութեան՝ ռուս քաղաքականութիւնը, 1893 թ. ի վեր յատկապէս Հայոց թշնամի եղած է, և Բոսանֆի իշխանը որ կուզէր Ռուսիային տալ առանց հայու Հայաստան մը, Պ. Լյապրիչէ Հանօթոյի հետ միասին Սուլթանին ամենէն օգտակար մեղսակիցներէն մին եղաւ:

Չերեւի որ անկէ ի վեր ռուս քաղաքականութիւնը փոխուած ըլլայ: Ոչ միայն սահմանադրելի մօտ ռուս գործերը Համախիչ գոնդերուն հետ անգլիական մասին մրցումի ելան և Պիքօֆ սպան պաղարիւնութեամբ սպաննեց իւր մարդոց վրայ կըրակ ընել չուզող հայ ֆէտայիները, ոչ միայն բազմաթիւ շրջաբերականներով ոտսիկանական միջոցներ ձեռք առնուած են ռուս ստիկանութեանց համաձայնութեամբ, այլ և Ռուսական-Հայաստանի մէջ Հայերը հարստահարելու կանոնաւոր յատակագիծ մը շինուած է 1893 թ. ի վեր և հետզհետէ աւելի ուժով գործադրութեան մէջ է, հակառակ իշխան Կալիցինի հրաժարականին: Չրիւմի հանգամանք ունեցող միջոցներէն ոչ մէկը ետ առնուած է, և Հայերը, Ֆրանսացիներուն, Լեհերուն և Հոնաներուն պէս՝ թշնամի կը նկատուին: Իրենցմէ անոնք որ Մանչուրիա մեռնելու կը զրկուին՝ վայրագ հսկողութեան մը կ'ենթարկուին և անոնց մասին միշտ կասկած կայ որ իրենց կոշիկներուն ներքանին տակ և հագուստներու աստաթին մէջ խողալոյց գրութիւններ պահած ըլլան:

Վերջապէս իւրուեւ յիմարութեան և անմտութեան՝ արքունական կառավարներուն մէջ գործող Հայերը որոնք իրենց տքնաջան աշխատութեամբ Չերսօմբէսքի կորստերը, մշակելի և արդիւնաբեր դաշտերու

վերածած էին, վարչական որոշումով վորնատուած են իրենց օճախներէն և իրենց իրաւունքներէն զրկուած են, — առջեւին ունենալով ընտրելու երկու միջոց միայն, կամ անկարելի վերադարձ մը ի Թուրքիա, և կամ մահարեւ քարոյ մը ի Սիպրիա:

Պէտք է խորհիլ նաեւ թէ բարենորոգման Աւստրո-Ռուսական գործը ոչինչ եղած է Մակեդոնիոյ կողմը, և թէ վանի, Մուշի, և Սառուսի երկիրներուն մէջ նախաձեռնութիւնը Ռուսիոյ ձգելը՝ իրականապէս ո և է լուրջ գործէ մը հրաժարել ըսել է: Ուրիշ տեղէ դալու է նախաձեռնութիւնը: Լորտ Լէնստաուն, եթէ ոչ Պ. Պալֆուր, բացայայտ յայտարարութիւններով, իր գործակալներուն տուած հրահանգներով, հասկըցնել տուած է թէ ազնիւ զգացումներ ունի, ինչպէս և՛ շատ որոշ գաղափար մը, հարկաւոր և ազգու միջոցներու մասին:

Պ. Տէլքասէ, նոյնպէս քանի քանի անգամներ իւր ընտիր դիտաւորութիւնները ցոյց տուած է, միայն թէ առանձին երբեք չգործելու փափաքը յայտնելով: Ոչ Ֆրանսա և ոչ Անգլիա Հայկական նահանգներուն մէջ մասնաւոր շահեր չունին, և դաշնակից Ռուսիա, չիրնար առանց գայթակղութեան Ֆրանսական հանրապետութիւնը արդիւն մարդասիրութեան և արդարութեան գործ մը կատարելէ: Ուրեմն, երկու ազատական մեծ ազգերուն միջեւ համաձայնութիւն մը հնարաւոր է, և փրկարար պիտի ըլլայ: Պէտք չէ որ անիկա ուշանայ ձեւականութեան և պատուախնդրութեան պատճառներով...

Կորսուած ամեն մէկ ժամը նոր մահեր և նորանոր տառապանքներ կը բերէ, կորսուած ամեն մէկ ժամ Սուլթանը կը հաւատացնէ որ անպատիժ կրնայ շարունակել իւր բնաշնչումի գործը:

Եւ եթէ երբեք Թուրքիոյ հետ պատերազմի բռնուելու վտանգին դէմ առարկուի, Աւստրո-Հունգարական կառավարութիւնը անգամ մը եւս ապացոյցը տուաւ թէ այդպիսի հաւանականութեան մը վախը չկայ: Լորանտօ Թիւպինի անհունապէս նուազ կըրշիւ ունեցող խնդրոյ մը համար՝ սպաննաց նաւատորմի շարժման մէջ դնելու և Դուռը տեղի տուաւ:

Գուրը նմանապէս տեղի պիտի տայ այն օրը որ Անգլիական և Ֆրանսական կառավարութիւնները որոշեն գործել և ոչ թէ նորէն ձմեռուան թողուլ Հայկական նահանգները շարաշուք կերպով խաղաղեցնելու հոգը, այն նահանգները որոնք ձիւնին տակ ամբողջ ժողովրդի մը համար ընդարձակ գերեզմանոցի մը փոխուած են:

(Pro Armenia) ԲԻԷՐ ՔԻԵՍԼՐ

Թ. Գ. Ա. Կ. Յ. Ո. Ի. Թ. Ի. Ե.
Ս. Ո. Ի. Տ. Ա. Ե. Ե.
Օմարուման, 3 Յունի, 1903

Կը փութամ «Լուսաբեր» ընթերցողներուն հաղորդել թէ Սուտանի կառավարութեան քաղաքիս պալատին անդիական նորաշէն եկեղեցիին մէջ՝ անցեալ Դեկտ. ամսոյ 28ին, չորեքշաբթի, շքեղօրէն տեղի ունեցաւ հարսանեկան անդրանիկ հանդէսը: Ներկայ էին Օմարումանի ու Խարթումի օտարազգի երեւելիները ու հայ գաղութին բոլոր անդամները: Փեսան, Տիար Գրիգոր Պօղոսեան, բնիկ Թագաւոցի, ազնիւ յատկութիւններով օժտեալ, ուսմանըն առած է Ամերիկա և հիմա Սուտանի կա-

Հ. ԻԻԹԻԻԶԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՍԵՐԻԿԵԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՁԱՏՈՒՆ

ԲԱՄԵԼ ԳՈՂՈՑ ԹԻՒ 1, ԷՁՊԷԹԻԷ
ԲԱՅԵ ՇԻՇԵՐ ՎՐԱՅ

Լուսանկարչութեան բոլոր ճիւղերը մասնաւորապէս ուսումնասիրած ըլլալով յԱմերիկա՝ այժմ հաստատուած է քաղաքս:

Մեծ խնամքով կը պատրաստէ ամեն տեսակ պատկերներ՝ փայլուն և անփայլ (glacée et mate):

Նոյնպէս կը շինէ պատկերներ Յաւանապակի վրայ, Գունաւոր և Մանրանկար պատկերներ (miniature) պոչի և կոճակներու համար:

Լուսանկարներ կը մեծցնէ ձեռքով և մեքենայով, (Agrandissement):

Լուսանկարչական գործիքները և պիտոյքները, որ ուղղակի Ամերիկայէն բերած է, արհեստին ամենալինքը կատարելագործութեան համեմատ շինուած են, և որոց նմանը հազուադէպ է այս երկրին մէջ:

Յաճախորդները գոհացնելու համար ո՛ր և է ջանք չը խնայուիր: Նկարչատունը բաց է առաւօտեան ժամը 8էն մինչև երեկոյեան ժամը 6:

ՅԻՆԵՐԸ ԶԱՓԱԻՈՐ

L. KRAMER & Co
Le Caire, Mousky.

Լ. ԲՐԱՄԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉՔ Ն. Բ. ԻՏԻՎԻՆ

ԳԱՀԻՐԷ, ՄՈՒՍԳԻ

Ճամայոյցներ, Գոհարեղէններ, Արծաթեղէններ, և Տեսողական գործիքներ:

«Ընթերցան», «Թաւան», «Տօնկօլա», «Խարթում», և այլ մեծահամբաւ ճամայոյցներու:

ԸՆԴՀ. ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՅԻՑԻՉՔ

Եզրագրութիւն, Սուտանի, Հապէշիստանի, և Պաղեստինի համար:

Գահիրէի ամենէն նորածե Գոհարեղէններու Մեծ Գործարանը:

ԳԻՆԵՐԸ ԽԵՍՏ ԶԱՓԱԻՈՐ ԵՒ ԱՆՄՐՅԵԼԻ

ՄԻՆԿԱՐ

The SINGER Manufacturing Co.

Աշխարհի ամենէն նշանաւոր ԿԱՐԻ և ՉԵՌԱԳՈՐԾԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ պատրաստող ընկերութիւնը:

Կեդրոնատեղին Գահիրէ Պալատ Բի փողոց:

Գաֆէ տը լա Պալատի կից:

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

Ն. Բ. ԻՏԻՎԻՆ

Նոր Տարւոյ. Կաղանդի և Մընուզի առթիւ ամենէն յարմար և յարգի նաւերը որ կարելի է տալ Տիկնոջ մը կամ Օրիորդի մը՝ ՍԻՆԿԸՐ տան կարի և անդնադործի մեքենաներն են:

Այս առթիւ, Սինկըր ընկերութիւնը բերել տուած է նաև մասնաւոր կարի մեքենաներ չիք կահ կահաւան ձեռք, որոնք իրենց ճոխութեան և զինքնու զանազանութեամբ գիւրամատչելի են հարուստ, ինչպէս նաև համեստ քանակներու:

Բոլոր մեքենաները երաշխաւորուած են:

Ձրի դասեր և նորոգութիւններ:

Առիթէն սգտուեցէք:

ԱԼՊՈՍ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐՈՒ

12 Մօակէներ ճոխապէս կազմուած:

Պատրաստեց ՍՈՓՈՆ ՊԷՋԻՐՃԵԱՆ

Կը ծախուի Հ. ԻԻԹԻԻԶԵԱՆ և ԸՆԿ. Նկարչատունը:

Ամեն գնողներուն կէս տուէն Լուսանկարը ձրի պիտի հանուի:

ԲԱՄԵԼ ԳՈՂՈՑ ԹԻՒ 1
Բաֆէ Շիշի վրայ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

ՃԻՎԱՆԵԱՆ

ՊԷՅՆ-ԷԼ-ՍՈՒՐԷՅՆ

ՅՈՒՆԵՐՈՒՆ ԳՈԼԷՃԻՆ ԴԻՄԱՅ

ԳԱՀԻՐԷ

ՄԱՍՆԱՌՈՐ ձԻՎ, ԸՄՊԵԼԻԲԵՐՈՒ

Ընդհանուր ներկայացուցիչ հետեւալ ֆրանսական տուններու:

Ա. — Ժօզէֆ Էլթունօ և Ընկ.

Ամենալաւ տեսակ Գօնեաք:

Բ. — Լ. Պէշակիւ և Ընկ. Պօռտօ

Ֆրանսական գինի ամեն տեսակէ:

Գ. — Կառնիէ և Շըվաիէ, Մէօրսօլ:

Պօրկոններ ամենալաւ գինի:

Հարսանեաց և խնջոյքներու համար պէտք եղած ամէն տեսակ ըմպելիքներ կը հալթայթուին չափաւոր գներով:

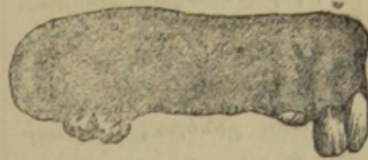
ՏՕԳԹ. Ի. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՇԱՐԱ ՔԱՄԵԼ, ԹԻՒ 3, ՇԵՓԸՐՏՄ ՀՕԹԵԼԻ ԴԻՄԱՅԸ

ՄԱՍՆԱՃԻՂ, յԱՍԻՈՒԹ

— 0000 —

Կը դարձանէ ակոյի և լինտերու ամեն տեսակ հիւանդութիւններ, երկքորտկան և ուրիշ յիշոցներով, ըստ նորագոյն և կատարելագործեալ դրութեանց:

Կը պատրաստէ ոսկիէ ակոյներ և կամրակներ (travaux aux ponts et courones) որոնք առանց արհեստական քիմիքի և առանց ամրացուցիչ թելի (crochet) կ'ապահովեն արհեստական ակոյներու առկունութիւնը և տեւականութիւնը:

Նոյնպէս՝ կը պատրաստէ քառանկ լինտերով ակոյներ, և առանց ցաւի կը քաշէ վնասուած ակոյները, լինտերու կամ ընդհանուր ջիւերու վայրկեանական թմրութեամբ:

Յաճախորդները կընդունին ամեն օր, առտուան ժամը 9էն — իրիկուան 6ը:

Մ. Ա. ՕՆՆԻԿ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՐՁԱԿ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ, ՔԱՂԲԵՆԻ ԵՒ ՈՐՄՈՐԴԱԿԱՆ ԶԻՆՍՏԵՐՈՒ

ԴԵՐՁԱԿ ՏԻԿՆԱՆՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

28 ՇԱՐԱ ԷԼ ՄԱՆԱԿ, ՀԵԼԼԵՐԻ ՇԷՆՔ. ԱՌԱՋԻՆ ՑԱՐԿ:

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ԴԻՄԱՅԸ

Պատիւ ունին ծանուցանելու յարգելի հասարակութեան թէ իրեն ընկեր Տիար Օննիկ որ քաղաքիս ծանօթ դերձակ Տեսարց Ֆիլիքս և Ընկերութեան մօտ եօթնամեայ փորձառութիւն ստացած է՝ հիմա ստանձնած ըլլալով վերը նշանակուած գործատան տնօրինութիւնը՝ պատրաստ է յանձնարարութիւններ ընդունելու և լիովին գոհացնելու գիմողները:

Կատարեալ խնամք, արագ աշխատութիւն, անթերի ձեւակար և ընտիր ապրանք — ահա ինչ որ կը խոստանան իրենց յաճախորդներուն, որոնք փորձով պիտի տեսնեն թէ իրենց կատարեալ վստահութեան արժանի է այս գործատունը:

BANQUE E. MELIDÈS

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Է. ՄԵԼԻՍԵՍ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՆԴԻ ԱԹԷՆՔ

ՄԱՍՆԱՃԻՂ

յԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ և ի Գահիրէ

Է. Մելիքիս Գրամատուներ կ'ընդունին զրամի աւանդներ տոկոսի հետեւեալ սակերով:

Տեսօրին 4 0|0

Մէկ ամսուան 4 1|4 0|0

Երեք " 4 1|2 0|0

Վեց " 5 0|0

Մէկ տարուան և աւելի 4 1|4 0|0

պայմանաժամով 5 1|4 0|0

Փոխառութեան գործողութիւններ արժէթուղթերու վրայ, բացուած ընթացիկ հաշիւներու: Առաջին կարգի արժէթուղթերու արժէքին հարիւրին 90էն մինչև 95 կանխավճար: Սակարանի գործողութիւններ, առ և ծախ բաղաժողութիւններ: Կորօններու գանձում:

Գահիրէ, Էլ-Մագրապի փողոց, Խոմարիլիէ:

Լուսարեք ձեռքէ կը ծախուի հետեւալ տեղերը:

ԳԱՀԻՐԷ

Տիար Գրիգոր Ծիւրանեանի մօտ, (Petite Cordonnerie) Շարա

Ապտ Էլ Ազիզի սկիզբը:

Լրագրաւաճառ Տիար Միսաք Հունիկի խանութը, Օրենքայի հրապարակ,

Նիւ Պարի մօտ: Տիար Գրիգոր Տամկանեանի խանութը, Պէշ Էլ Սուրէյն

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Տիար Յարութիւն Ղազիկեանի խանութը:

ԾԱԽՈՒ ԳՐՔԵՐ

Լուսարեքի խմբագրատան մէջ:

ԴՐ. ՊՂԶ

Ֆրանսահայ նոր Բառագիրք պատկերազարդ, Գոպիտան Լուսինեան, երկու հատոր 100

History of Armenia. by N. Ter Gregor. (Պատկերազարդ Հայոց Պատմ. անգլիերէն) 45

Լուսինեան, Մելիք Ս. Դարիք Բեկ 5

Կիպրոս Կղզի, Բախուրան 5

Լուսարեք Հաւաքածոյ, Ա. Պրակ, 2

Մի Տեսութիւն Կիլիկիոյ Հայկական իշխանութեան վրայ, Բախուրան 42

Քարոյներ, Բարգեճ Ծ. Վարդ. Կիլիկիական 40

Կրօն Գովհանէն Պատմ. Բարբ, Երոյն Դեղիմակի 48

Ծովը — Տուրք և Հոմ. Կլայ, Երոյն Դեղիմակ 7